Shrnutí

Úspěchy Evropského orgánu pro bankovnictví (EBA) v roce 2024 prokázaly jeho odhodlání posílit stabilitu a odolnost bankovního sektoru EU. Orgán EBA splnil 93 % úkolů uvedených v jeho pracovním programu na rok 2024, což svědčí o jeho neochvějném odhodlání plnit své regulační povinnosti.

V roce 2024 dosáhl orgán EBA významného pokroku při provádění reforem Basel III v EU, jejichž cílem je zajistit odolnost bank vůči budoucím krizím a posílit finanční systém. Orgán EBA se zaměřoval na zkvalitnění jednotného souboru pravidel prostřednictvím vydávání obecných pokynů a technických standardů ke klíčovým bankovním tématům, jako je úvěrové, tržní a operační riziko. Orgán EBA rovněž přispěl k Zelené dohodě pro Evropu prostřednictvím pokroku v oblasti integrace udržitelného financování, vydávání obecných pokynů a zpráv o rizicích ESG, greenwashingu a analýze scénářů, což odráží jeho závazek začleňovat environmentální a sociální hlediska do obezřetnostních rámců. Orgán se také zabýval přiměřeností, a to tím, že se soustředil na minimalizaci regulační zátěže u menších bank při současném zachování obezřetnostních cílů. Dosáhl taktéž pokroku v souvislosti s mandáty podle předpisů o investičních podnicích (IFR/IFD). V rámci posilování jednotného souboru pravidel se orgán EBA zabýval kapitálovými nástroji a regulatorním stohováním prostřednictvím zpráv a aktualizovaných obecných pokynů, včetně těch týkajících se standardů kmenového kapitálu tier 1, TLAC/MREL a likvidity. Vyhodnotil prvky, jako je ukazatel čistého stabilního financování (NSFR), a dospěl k závěru, že nejsou zapotřebí žádné významné legislativní změny. Činnosti v rámci pilíře 2 zahrnovaly analýzu dopadů úrokového rizika a aktualizaci obecných pokynů k procesu přezkumu a hodnocení v rámci dohledu (SREP), zatímco pokračovaly srovnávací činnosti zaměřené na úvěrové a tržní riziko. V oblasti správy a řízení se díky společným pokynům evropských orgánů dohledu (ESA) zlepšila komunikace mezi jednotlivými sektory v oblasti posuzování způsobilosti a vhodnosti. Orgán EBA se dále zabýval politikami odměňování, zveřejnil zprávy o genderové neutralitě a osobách s vysokými příjmy a zahájil každoroční monitorování podílu bank ze zemí mimo EU na trhu a expozice vůči cizí měně, čímž posílil transparentnost a chápání rizik v celém bankovním sektoru EU.

Orgán EBA se zaměřil na sledování finanční stability v podmínkách vysokých úrokových sazeb, pomalého růstu a geopolitické nejistoty se zvláštním důrazem na dopad na bankovní sektor. V roce 2024 zveřejnil orgán EBA dvě vydání své zprávy o posouzení rizik, jedno na jaře a druhé na podzim, přičemž souběžně s vydáním druhé zprávy byly zveřejněny výsledky studie transparentnosti v celé EU. Orgán EBA rovněž aktualizoval svou metodiku zátěžového testování a začlenil do ní nové prvky, jako jsou projekce čistých výnosů z poplatků a provizí (NFCI) a citlivost na tržní riziko. Kromě toho orgán EBA provedl jednorázový zátěžový test zaměřený na klimatická rizika s cílem posoudit odolnost finančního sektoru v rámci scénářů balíčku „Fit for 55“, který naznačil omezený dopad přechodných rizik, ale i potenciální narušení při kombinaci s makroekonomickými faktory. Orgán EBA také pracuje na postupném začlenění klimatických rizik do celoevropského rámce zátěžových testů. Od roku 2027 bude používat kombinovaný přístup, který bude hodnotit kapitálovou přiměřenost i odolnost obchodního modelu při současném zajištění souladu se stávajícími metodikami zátěžových testů.

V roce 2024 orgán EBA pokračoval v prosazování své strategie pro data s cílem zlepšit získávání, využívání a šíření regulačních dat prostřednictvím své platformy EUCLID, což umožňuje zlepšení toku dat a přístup k vysoce kvalitním poznatkům. Orgán EBA poskytl zúčastněným stranám nástroje pro vizualizaci a porovnávání klíčových finančních dat z více než 9 500 datových bodů ve 123 bankách, což pomohlo zvýšit transparentnost a tržní disciplínu. Podpořil také analýzy založené na datech a vyslyšel žádosti o poradenství ohledně financování a expozic bank v EU. Orgán EBA začal upravovat platformu EUCLID tak, aby splňovala požadavky nových typů vykazujících subjektů, jako jsou subjekty zapojené do činností podle nařízení MiCA a nařízení o digitální provozní odolnosti (DORA). Orgán EBA rovněž dosáhl pokroku při zavádění datového centra v rámci pilíře 3 a pracoval na zlepšování integrovaného vykazování, včetně struktury řízení a vylepšení modelu datových bodů (DPM 2.0) za účelem zefektivnění vykazování. Orgán EBA dále zavedl nové nástroje k zajištění lepší kvality a konzistentnosti dat v souladu s pokračujícím úsilím v rámci zveřejňování informací v oblasti dohledu a transparentnosti v bankovních předpisech EU.

V roce 2024 evropské orgány dohledu zintenzivnily své úsilí při provádění nařízení DORA a připravily se na plné uplatňování tohoto rámce od roku 2025. Mezi klíčové činnosti patřilo zlepšení dohledu nad kritickými poskytovateli služeb IKT z řad třetích stran prostřednictvím vytvoření řídících struktur a vypracování metodik pro úkoly v oblasti dohledu. Evropské orgány dohledu rovněž zahájily programy odborné přípravy pro zaměstnance a finanční subjekty s cílem vybudovat nezbytné kapacity. V souladu se snahami EU o zmírňování systémových kybernetických rizik evropské orgány dohledu zavedly rámec EU pro koordinaci v případě systémových kybernetických bezpečnostních incidentů (EU-SCICF) s cílem posílit koordinaci mezi finančními orgány a zmírnit kybernetická rizika pro finanční stabilitu. V prosinci 2024 bylo rovněž zveřejněno společné prohlášení evropských orgánů dohledu, které finančním subjektům poskytuje vodítko k novým požadavkům, zejména pokud jde o hlášení incidentů v oblasti informačních a komunikačních technologií a poskytovatele z řad třetích stran.

Nařízení o trzích kryptoaktiv (MiCA) vstoupilo v platnost v roce 2023 a v celé své šíři začalo být uplatňováno v roce 2024. V roce 2024 orgán EBA vypracoval 20 technických norem a obecných pokynů ke zlepšení ochrany spotřebitelů, správy a řízení a obezřetnostní odolnosti trhů s kryptoaktivy. Orgán EBA také vypracoval rámec pro dohled nad významnými tokeny vázanými na aktiva (ART) a elektronickými peněžními tokeny (EMT), včetně nástrojů pro výměnu informací a šablon pro postupy dohledu. Dočasnou Koordinační skupinu pro dohled nad kryptoaktivy (CSCG) nahradil Stálý výbor pro kryptoaktiva (CASC) s cílem podpořit sdílení poznatků a sbližování v oblasti dohledu. Kromě toho orgán EBA vydal prohlášení, v nichž upozornil vydavatele a spotřebitele na nové požadavky vyplývající z nařízení o trzích kryptoaktiv, přičemž poukázal na klíčová témata, jimž je třeba věnovat pozornost v oblasti dohledu, a posílil jednotné uplatňování regulačního rámce v celé EU. Orgán EBA rovněž dokončil přípravné činnosti pro své další povinnosti vyplývající z nařízení o trzích kryptoaktiv, včetně vydávání nezávazných stanovisek ke klasifikaci kryptoaktiv a výkonu dočasných intervenčních pravomocí.

V roce 2024 se dále orgán EBA více zaměřil na inovace, ochranu spotřebitele a přechod na nový rámec pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT). Orgán EBA monitoroval vznikající finanční technologie, včetně decentralizovaných financí, aplikací umělé inteligence/strojového učení a kryptoaktiv, a zároveň posuzoval související rizika, jako jsou provozní otázky a otázky ochrany spotřebitele. Zveřejnil zprávy o tokenizovaných vkladech,

decentralizovaných financích (DeFi) a dopadu umělé inteligence na bankovní sektor a poskytl pokyny ke konzistentnosti právních předpisů v oblasti digitálních financí. Kromě toho se orgán EBA prioritně věnoval ochraně spotřebitelů prostřednictvím monitorování nebankovních poskytovatelů úvěrů a vyřizování stížností a přijal opatření k zajištění spravedlivého přístupu k finančním službám. Orgán EBA vedl úsilí o standardizaci postupů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, řešení vznikajících rizik finanční trestné činnosti a koordinaci s vnitrostátními orgány při zavádění nových regulačních opatření. Rovněž zahájil přípravy na přechod na nový rámec EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu a přispěl k vytvoření nového Evropského orgánu pro boj proti praní peněz (AMLA), který by měl do konce roku 2025 převzít povinnosti v oblasti boje proti praní peněz.